

## بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

### نقش والدین در تربیت جنسی کودکان در خانواده با تأکید بر آیه ۲۸ سوره نور

مریم دائی چپی \*

#### چکیده

تربیت جنسی کودکان، یکی از مهم ترین و حساس ترین ابعاد تربیت است که در شکل گیری شخصیت سالم و مسئولیت پذیر کودکان نقش بسزایی دارد. والدین به عنوان اولین و مهم ترین مربیان کودک، مسئولیت سنگینی در این زمینه برعهده دارند. آیه ۲۸ سوره نور نیز به عنوان یکی از آیات مهم قرآن کریم در زمینه حفاظت از حریم خصوصی و عفاف، می تواند راهنمای ارزشمندی برای والدین در این امر باشد و به آنها یادآوری می کند که باید از کودکی به فرزندان خود آموزش دهند که به حریم خصوصی دیگران احترام بگذارند و از تعرض به آن خودداری کنند. این آموزش، پایه و اساس تربیت جنسی صحیح را تشکیل می دهد. تربیت جنسی فرآیندی است که طی آن کودکان در مورد بدن خود، تغییرات جسمی و عاطفی در دوران بلوغ، روابط بین جنسی، و اهمیت حفاظت از خود اطلاعات صحیح و مناسبی را کسب می کنند. تربیت جنسی کودکان، یک فرآیند پیچیده و مستمر است که نیازمند دانش، مهارت و صبر و حوصله والدین است. با توجه به اهمیت این موضوع، والدین با استفاده از منابع معتبر و با کمک گرفتن از متخصصان، اطلاعات لازم را کسب کرده و به بهترین نحو به فرزندان خود آموزش دهند. آیه ۲۸ سوره نور نیز می تواند به عنوان یک راهنمای ارزشمند در این مسیر مورد استفاده قرار گیرد. این نوشتار که نقش والدین در تربیت جنسی کودکان در خانواده که با تأکید بر آیه ۲۸ سوره نور نوشته شده است را از منابع تربیتی دینی و به روش تحلیلی - توصیفی جمع آوری کرده است.

**کلید واژه ها:** تربیت جنسی، کودکان، والدین، آیه ۲۸ سوره نور، خانواده.

## مقدمه

مسأله تربیت جنسی کودکان، یکی از حساس ترین و چالش برانگیزترین موضوعاتی است که خانواده ها با آن مواجه هستند. در دنیای امروز با گسترش دسترسی به اطلاعات و تغییرات سریع فرهنگی، ضرورت آموزش صحیح جنسی به کودکان بیش از پیش احساس می شود.

از سوی دیگر، دین اسلام به عنوان یک دین جامع، به تربیت صحیح کودکان و نوجوانان اهمیت فراوانی داده و دستورات و توصیه های ارزشمندی در این زمینه ارائه کرده است. آیه ۲۸ سوره نور به عنوان یکی از آیات مهم در زمینه حریم و عفاف، می تواند راهنمای ارزشمندی برای والدین در تربیت جنسی فرزندان باشد.

این آیه با تأکید بر حفظ حریم خصوصی و جلوگیری از ورود بیگانه به حریم خانواده، به اهمیت ایجاد فضای امن و سالم برای رشد و پرورش کودکان اشاره دارد. در این مقاله تلاش شده است تا با بررسی نقش والدین در تربیت جنسی کودکان و با تکیه بر آموزه های دینی، به ویژه آیه ۲۸ سوره نور، به این پرسش پاسخ داده شود که چگونه می توان تربیت جنسی کودکان را به گونه ای انجام داد که هم با آموزه های دینی ناسازگار باشد و هم نیازهای روانی و اجتماعی کودکان را برآورده سازد.

با توجه به این آیه و اهمیت تربیت جنسی کودکان، در این مقاله سعی شده است تا نقش والدین در این زمینه و چگونگی اجرای آن با توجه به آموزه های دینی و روانشناسی مورد بررسی قرار گیرد.

مقالات مرتبط با موضوع نقش والدین در تربیت جنسی کودکان در خانواده نوشته شده است اما این نوشتار در تلاش است که این موضوع نقش والدین در تربیت جنسی کودکان در خانواده را با توجه به آیه ۲۸ سوره نور تحلیل کند و راهکارهای مناسب ارائه دهد.

## مفهوم شناسی

### تربیت جنسی

فرایندی است که طی آن کودکان در مورد بدن خود، تغییرات جسمی و عاطفی در دوران بلوغ، روابط بین جنسی، و اهمیت حفاظت از خود اطلاعات صحیح و مناسبی را کسب می کنند (معین، م. ۱۳۵۱)، فرهنگ معین، ج ۷، تهران، انتشارات امیرکبیر، ص ۴۲۵).

### نقش والدین

والدین به عنوان اولین و مهم ترین آموزگاران کودکان، نقش اساسی در شکل گیری شخصیت، ارزش ها و باورهای جنسی فرزندان خود دارند (دهخدا، ع.ا. ۱۳۵۲)، لغت نامه، ج ۵، تهران، دانشگاه تهران، ص ۲۴۷).

### آیه ۲۸ سوره نور

این آیه به موضوع حفاظت از حریم خصوصی و عفت افراد اشاره دارد و در بحث تربیت جنسی کودکان نیز قابل تأمل است (معین، م. ۱۳۵۱)، فرهنگ معین، ج ۳، تهران، انتشارات امیرکبیر، ص ۳۵۶).

### تربیت جنسی کودکان

تربیت جنسی کودکان، یکی از حساس ترین و مهم ترین موضوعاتی است که والدین با آن مواجه می شوند. این موضوع نه تنها به سلامت جسمی و روانی کودک کمک می کند، بلکه به او می آموزد که چگونه با بدن خود و دیگران با احترام برخورد کند (کتاب تربیت جنسی کودکان، نویسنده فاران حسامی، چاپ دوم، نشر دانژه، ص ۴۲).

### اهمیت تربیت جنسی کودکان

ایجاد آگاهی: تربیت جنسی به کودکان کمک می کند تا در مورد بدن خود، تغییرات بلوغ و روابط جنسی اطلاعات صحیح و واقع بینانه ای کسب کنند.

پیشگیری از سوءاستفاده: با آموزش صحیح، کودکان می توانند تفاوت بین لمس خوب و بد را تشخیص دهند و در صورت بروز هرگونه مشکل، به والدین یا فرد قابل اعتماد مراجعه کنند.

تقویت اعتماد به نفس: صحبت کردن آزادانه در مورد مسائل جنسی، به کودکان کمک می کند تا احساس راحتی بیشتری با بدن خود داشته باشند و اعتماد به نفس خود را افزایش دهند.

گرفتن تصمیمات آگاهانه: با داشتن اطلاعات کافی، کودکان می توانند تصمیمات آگاهانه تری در مورد روابط خود بگیرند (کتاب تربیت جنسی کودکان و نوجوانان در خانواده ایرانی، دکتر حسین شاره، چاپ دوم، انتشارات ترانه، ص ۷۳).

### دلایل اهمیت تربیت جنسی کودکان در خانواده

پیشگیری از انحرافات جنسی: تربیت جنسی صحیح به کودکان کمک می کند تا با هویت جنسی خود آشنا شوند و به طور سالم به کنجکاوی های جنسی خود پاسخ دهند. این امر از بروز انحرافات جنسی در آینده جلوگیری می کند.

تقویت بنیان خانواده: تربیت جنسی مناسب، به کودکان کمک می کند تا روابط سالم با جنس مخالف را یاد بگیرند و برای تشکیل خانواده ای پایدار آماده شوند.

افزایش اعتماد به نفس: کودکانی که در مسائل جنسی آموزش صحیح می بینند، اعتماد به نفس بیشتری پیدا می کنند و کمتر در معرض آسیب های روانی قرار می گیرند.

تقویت ارتباط والدین و فرزندان: صحبت کردن در مورد مسائل جنسی، ارتباط بین والدین و فرزندان را تقویت می کند و به کودکان کمک می کند تا در صورت داشتن هرگونه سؤال یا مشکلی، با اطمینان خاطر به والدین خود مراجعه کنند (کتاب تربیت جنسی کودکان آشنایی با مراحل رشد جنسی کودکان، لیلا لفظی، چاپ دوم، انتشارات ذکر، ص ۲۵).

راهکارهای تربیت جنسی کودکان براساس آموزه های قرآنی

**تأکید بر پاکدامنی و عفت:** قرآن کریم بارها بر اهمیت پاکدامنی و عفت تأکید کرده است. والدین می توانند با آموزش پاکدامنی به کودکان، به آنها کمک کنند تا ارزش های اخلاقی را درک کنند.

**اهمیت حجاب و پوشش مناسب:** حجاب و پوشش مناسب، به عنوان یک حصار محافظتی برای زنان و دختران معرفی شده است. آموزش این موضوع به کودکان، به ویژه دختران، می تواند به آنها کمک کند تا از خود محافظت کنند.

**توجه به نقش الگویی والدین:** والدین مهم ترین الگو برای فرزندان هستند. رفتارهای والدین در زمینه عفت و پاکدامنی، تدثیر مستقیمی بر رفتار فرزندان می گذارد.

**اهمیت آموزش اخلاقی:** آموزش اخلاقی به کودکان، به آنها کمک می کند تا بین خوب و بد، درست و نادرست را تشخیص دهند و رفتارهای مناسب را انتخاب کنند.

**ایجاد محیطی امن و صمیمی:** ایجاد محیطی امن و صمیمی در خانواده، به کودکان این امکان را می دهد تا در مورد هر موضوعی، از جمله مسائل جنسی، با والدین خود صحبت کنند (کتاب تربیت جنسی در اسلام آموزه ها و راهکارها، سید محمود مرویان حسینی، چاپ چهارم، انتشارات دانشگاه علوم اسلامی رضوی، ص ۷۲).

## نکات مهم در تربیت جنسی کودکان

**سن مناسب:** آموزش مسائل جنسی باید متناسب به سن و درک کودک باشد.

**زبان ساده و قابل فهم:** استفاده از زبان ساده و قابل فهم برای کودک، به او کمک می کند تا مفاهیم را بهتر درک کند.

**پاسخگویی صادقانه:** والدین باید به سؤالات کودکان به طور صادقانه و با صبر و حوصله پاسخ دهند.

**پرهیز از ایجاد ترس:** ایجاد ترس در کودک، می تواند به او آسیب برساند.

**رعایت ادب و احترام:** این آیه به ما می آموزد که حتی اگر در خانه کسی را نیافتیم باید منتظر بمانیم تا به ما اجازه ورود داده شود. این رفتار، نشان از ادب و احترام ما به صاحبخانه دارد. در خانواده نیز رعایت ادب و احترام بین اعضای خانواده باعث ایجاد محیطی صمیمی و آرام می شود.

**اهمیت بازگشت:** آیه به ما می گوید که اگر به ما گفته شد برگردیم، باید به این درخواست احترام بگذاریم. این امر نشان می دهد که گاهی اوقات بازگشت به معنای شکست نیست، بلکه نشانه ای از عقلانیت و احترام به دیگران است. در خانواده نیز گاهی اوقات لازم است که از خواسته های خود صرف نظر کنیم و به خواسته های دیگران احترام بگذاریم.

**پاکدامنی و طهارت:** آیه به ما می گوید که بازگشت، برای ما پاک تر است. این بدان معناست که رعایت حریم دیگران و احترام به حقوق آنها باعث پاکدامنی و طهارت روح و روان ما می شود. در خانواده نیز رعایت این اصول باعث تقویت بنیان خانواده و ایجاد روابط سالم و پایدار می شود (تفسیر نمونه، ناصر مکارم شیرازی، ج ۱۴، ص ۵۲۱).

### به کار بردن مفاهیم آیه ۲۸ سوره نور در تربیت جنسی کودکان

آموزش مسائل جنسی به کودکان یکی از مهم ترین وظایف والدین و مربیان است. این آموزش نه تنها از بروز بسیاری از مشکلات در آینده جلوگیری می کند، بلکه به رشد سالم و متعادل کودکان نیز کمک شایانی می کند. آیه ۲۸ سوره نور در این زمینه می تواند راهنمای بسیار خوبی برای والدین باشد. این آیه به چند نکته مهم اشاره می کند که در آموزش جنسی کودکان بسیار مؤثر است اما این سؤال پیش می آید که چگونه مفاهیم این آیه را به کودکان بفهمانیم؟

#### ۱- زبان ساده و قابل فهم: مفاهیم این آیه را باید با زبانی ساده و قابل فهم برای کودکان بیان کرد. از مثال های

روزمره و داستان های کوتاه استفاده کنید تا مفاهیم بهتر در ذهن کودکان ماندگار شود.

- ۲- تأکید بر اهمیت حریم شخصی: به کودکان آموزش دهید که بدن آنها متعلق به خودشان است و هیچ کس حق ندارد بدون اجازه آنها به بدنشان دست بزند.
- ۳- تفاوت میان خوب و بد: به کودکان بیاموزید که هر رفتاری پیامدهایی دارد و برخی رفتارها باعث ناراحتی و آسیب به دیگران می شود.
- ۴- اهمیت اعتماد به بزرگترها: به کودکان آموزش دهید که در صورت بروز هرگونه مشکل یا سوءاستفاده به بزرگترهای مورد اعتماد خود مراجعه کنند.
- ۵- توجه به تفاوت های جنسیتی: به کودکان آموزش دهید که دختران و پسران از نظر جسمی و روحی تفاوت هایی دارند و این تفاوت ها طبیعی است (تفسیر نمونه، ناصر مکارم شیرازی، ج ۱۴، ص ۵۲۲).

## نتیجه گیری

تربیت جنسی کودکان، مسأله ای حساس و حیاتی است که تأثیری عمیق بر رشد و شکل گیری شخصیت کودکان می گذارد. آیه ۲۸ سوره نور به عنوان یکی از مهم ترین آیات مرتبط با این موضوع، بر اهمیت حفاظت از حریم خصوصی و ایجاد فضای سالم برای رشد کودکان تأکید می کند.

با بررسی نقش والدین در تربیت جنسی کودکان و استناد به آیه مذکور، به این نتیجه می رسیم که والدین به عنوان اولین و مهم ترین الگوهای کودکان، مسئولیت سنگینی بر دوش دارند. آنها باید با رویکردی صحیح و علمی، اطلاعات جنسی را در زمان مناسب و به شکلی مناسب به فرزندان خود ارائه دهند.

با توجه به اهمیت موضوع تربیت جنسی کودکان در خانواده و نقش کلیدی والدین در این زمینه، به نظر می رسد که آیه ۲۸ سوره نور می تواند راهنمایی ارزشمند برای والدین باشد. این آیه با تأکید بر حفظ حریم خصوصی و احترام به فرزندان، به والدین می آموزد که چگونه با درایت و حساسیت به نیازهای جنسی فرزندان خود پاسخ دهند و آنها را در مسیر رشد سالم و متعادل هدایت کنند. با رعایت نکاتی که در این مقاله به آن اشاره شد، والدین می توانند نقش مؤثری در تربیت جنسی سالم و متعادل فرزندان خود داشته باشند و آن ها را از آسیب های احتمالی در امان نگه دارند.

در نهایت، تربیت جنسی کودکان، فرایندی پیچیده و مستمر است که نیازمند توجه و تلاش مستمر والدین است. با توجه به اهمیت این موضوع و تأثیر عمیقی که بر زندگی آینده کودکان دارد، والدین باید با آگاهی و مسئولیت پذیری به این امر مهم بپردازند.

با رعایت نکاتی که در این مقاله به آن پرداخته شد و با تکیه بر آموزه های دین اسلام، می توانیم نسلی سالم و باشخصیت تربیت کنیم که در آینده ای روشن، جامعه ای سالم و پویا را بسازند.

## فهرست منابع

\* قرآن کریم، ترجمه مهدی الهی قمنشه ای، نشر دارالقرآن الکریم، قم، دفتر مطالعات تاریخ و معارف اسلامی.

- ۱- اختیاری، حامد، تربیت جنسی و فرزندان ما، چاپ اول، تهران، انتشارات مه‌رسا، ۱۳۹۲.
- ۲- اسلامی نسب، علی، تربیت جنسی کودک از دیدگاه علم و اسلام، چاپ اول، تهران، انتشارات نسل نواندیش، ۱۳۸۰.
- ۳- چادر کافوری، مقاله تأثیر آموزش تربیت جنسی بر کودکان دوره ابتدایی، تهران، ۱۳۸۵.
- ۴- حسامی، فاران، تربیت جنسی کودکان، چاپ دوم، تهران، نشر دانژه، ۱۳۸۰.
- ۵- خوشکام، سمیرا، تربیت جنسی کودک ضرورتی اجتناب ناپذیر، چاپ اول، تهران، انتشارات ترانه، ۱۳۹۰.
- ۶- دهخدا، علی اکبر، لغت نامه دهخدا، ج ۵، تهران، دانشگاه تهران، ۱۳۵۲.
- ۷- رزاقی، رضا، آموزش موضوعات جنسی، چاپ اول، تهران، نشر دانژه، ۱۳۹۰.
- ۸- رهنما، اکبر، مقاله بررسی اصول و روش های تربیت جنسی با تأکید بر دیدگاه اسلام، تهران، نشریه دانشور رفتار، ۱۳۸۶.
- ۹- شاره، حسین، تربیت جنسی کودکان و نوجوانان در خانواده ایرانی، چاپ دوم، تهران، انتشارات ترانه، ۱۳۹۰.
- ۱۰- صفریانی، آرزو، روانشناسی تربیت جنسی کودکان و نوجوانان، چاپ اول، تهران، انتشارات آذرفر، ۱۳۹۰.
- ۱۱- عوضی، سمانه، مقاله بررسی نقش معلمان در تربیت جنسی دانش آموزان دوره ابتدایی، تهران، ۱۳۹۰.
- ۱۲- فیاض، فاطمه، اصول و مهارت های تربیت کودک، چاپ اول، تهران، انتشارات قرآن و اهل بیت، ۱۳۹۰.
- ۱۳- فیاض، فاطمه، تربیت جنسی در سایه عفاف، چاپ اول، تهران، انتشارات قرآن و اهل بیت، ۱۳۹۹.
- ۱۴- کرمی، نجیبه خاتون، مقاله اصول و اهداف تربیت جنسی در اسلام و غرب، تهران، ۱۴۰۳.

- ۱۵- لفظی، لیلا، تربیت جنسی کودکان آشنایی با مراحل رشد جنسی کودکان، چاپ دوم، تهران، انتشارات ذکر، ۱۳۹۳.
- ۱۶- مرویان حسینی، سید محمود، تربیت جنسی در اسلام آموزه ها و راهکارها، چاپ چهارم، مشهد، انتشارات دانشگاه علوم اسلامی رضوی، ۱۳۸۲.
- ۱۷- معین، محمد، فرهنگ معین، ج ۳، تهران، انتشارات امیرکبیر، ۱۳۵۱.
- ۱۸- مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۱۴، تهران، انتشارات اسلامیه، ۱۳۸۶.
- ۱۹- نظری، ندا، راهنمایی کاربردی تربیت جنسی کودکان، چاپ اول، تهران، انتشارات آفتاب گیتی، ۱۳۸۷.